

Kirkelig fellesråd i Oslo

Dato: 09.11.20
Saksnummer: /RW

Sak F 33/20 a) Langtidsutleie av kirker Hørings svar fra Kirkelig fellesråd i Oslo

Sak H 46/20 Langtidsutleie av kirker Hørings svar fra Kirkelig fellesråd i Oslo

Oslo er en by i stadig omstilling. Slik har det alltid vært. Kirker i middelalderen ble revet. Restene ligger tett i gamlebyen. Også i moderne tid er kirker revet. Piperviken, Vaterland og Johanneskirken ble revet for omkring 70 år siden. De var alle tre i bruk i bare omkring 50 år. Tøyenkirken og Jakob kirken ble også tatt ut av bruk. Kirken må gjøre seg i stand til å kunne foreta nødvendige endringer som resultat av demografiske og økonomiske grunner. Langtidsutleie trenger struktur, men høringsnotatet gir ikke rom for den fleksibilitet som er nødvendig i en moderne by.

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) er tilfreds med at det tydeligere avklares roller og prosesser for langtidsutleie av kirkebygg. KfiO er det fellesråd som de siste nærmere 10 årene har tatt et antall kirker ut av bruk som ordinære menighetskirker. De fleste er langtidsutleid, eller i ferd med å bli det. KfiO er imidlertid ikke kontaktet med forespørsel om våre erfaringer i forkant av denne høringen. Her følger noen refleksjoner:

Menighet eller fellesråd?

Det er svært viktig at fellesrådene, som har myndighet og ansvar for å bygge og drifte kirkene, også har forvaltningsansvaret når kirker tas ut av bruk som ordinære soknekirker. Det må også være en forutsetning at fellesråd og bispedømmeråd er sammen om vedtakene med hver sine fullmaktsområder.

I hvert sokn må det være minst ett kirkebygg. I de prosesser som har gått i Oslo, er det gjort vedtak med formulering om at angjeldende sokn har, med navns nevning, en eller flere kirker. Det betyr samtidig at lokale kirkebygg som ikke er nevnt, ikke lenger er soknekirker. Der forordnes det heller ikke gudstjenester. Ved slikt vedtak legger KfiO til grunn at kirkebygget ikke lenger er til den lokale menighetens disposisjon. Vår vurdering står i motsetning til kirkerådets vurdering av § 20 hvor disse kirkebygg, som er tatt ut av bruk, fortsatt omtales som menighetens kirke.

Kirkene i Oslo er grunnboksført som fellesrådets eiendom. Det vil si at alle er eid av menighetene i fellesskap. Dette er en forutsetning for kontinuerlig å kunne foreta endringer i kirkestrukturen i en by i stor omstilling. De omstillinger som er gjort gjennom vedtak om «uttak av kirkebygg» i Oslo, har skjedd med tilnærmet enstemmighet i både fellesråd og bispedømmeråd med biskop som en del av dette. Det fremstår etter dette som spesielt om Kirkerådet eller tidligere departementet skal kunne overprøve vedtak som er basert på lange og tunge prosesser i angjeldende organer.

Biskopens rolle ved mislighold av betingelser for utleie

I høringsnotatet vurderes godkjenningens instans ved langtidsutleie. Om fellesrådet ikke selv skal kunne foreta denne vurderingen er bispedømmeråd eller biskop aktuelle instanser. I utgangspunktet støttes forslaget om at biskop er godkjenningens instans. Imidlertid bør det også overveies om det er biskopen eller fellesrådet som skal stå for formell oppsigelse/utkastelse av en menighet/leietaker som ikke tilfredsstillende vilkår biskopen har satt for langtidsutleie av kirken.

Økonomiske kriterier for utleie

Høringen drøfter ikke nevneverdig de økonomiske incitamentene for fristilling og utleie av et bygg. Det er primært mangel på økonomiske ressurser som tvinger frem omstillingene. Et utleieforhold vil fra fellesrådets side vil innebære et behov for å sikre inntekter til drift og vedlikehold av de kirker og andre bygg fellesrådet er ansvarlig for.

I Oslo leies kirkebyggene ut til andre kristne menigheter eller organisasjoner. Det skal fortsatt kunne være vigslede bygg. Dette gir ikke den «profitt» som kunne være ønskelig for fellesrådet. Målet i dag er at leieinntektene minimum skal dekke løpende vedlikeholdskostnader. Det kan komme tider hvor behovet for å sikre nødvendige inntekter kan komme i konflikt med hvem som skal være leietakere. I slike tilfeller kan biskopen svekke fellesrådets økonomiske grunnlag for tilstrekkelig vedlikehold av den eller de soknekirker som er i bruk. Ør det i slike tilfeller finnes en ankeinstans.

Kirkelig fellesråd i Oslo er seg svært bevisst at vi forvalter verdier som ikke må smuldre opp i tiden som kommer. Det må altså kreves en profesjonell eiendomsforvaltning. Hvordan vil det stille seg om fellesrådet ikke finner en «kirkelig» leietaker? Skal man da være forhindret i å se på bygget som bygg med eventuell bruksendring for helt andre aktiviteter? Som eksempel kan nevnes at vi i Oslo har flere store, ikke-kirkelige leietakere i Majorstuen kirke, (hovedsakelig utdanningsinstitusjoner innen musikk). En av dem kan være aktuell som leietaker, dersom kirken skal leies ut på rot.

Avvigsling eller mer permanente bruksendringer

I dag skal endringer i bygget godkjennes av biskopen. I dagens situasjon håndteres byggene med tanke på tilbakeføring til bruk av menigheter i Den norske kirke. Det er ikke noe ritual for avvigsling av kirker. Det er et spørsmål som bør vurderes. Tidligere har biskop i Oslo har gått inn for å rive kirkebygg som ikke lengre er menighetskirke for å unngå helt annen bruk. Tidene har endret seg så det fremstår ikke som like aktuelt. Men det fremstår som spesielt dersom biskopen skal godkjenne endringer i kirker som f.eks. over flere år har vært i bruk av en katolsk menighet, og som det er liten eller ingen grunn til å tro vil bli kirke i Den norske kirke igjen.

Kirkelig fellesråd i Oslo vil anbefale at det gis store fullmakter til å gjøre endringer om fellesråd og bispedømmeråd er samstemte i aktuelle vedtak om langtidsutleie og eventuelle fremtidige salg av kirkebygg.

Hovedkomiteen anbefaler fellesrådet å gjøre følgende vedtak:

Fellesrådet støtter forslag til uttalelse om langtidsutleie av kirker

Robert Wright
kirkeverge